

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти
Кафедра фізики, математики та методики навчання

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«А4.08 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИКА ТА АСТРОНОМІЯ)»:
методичні рекомендації до організації та проведення**

Освітньо-професійна програма
«Середня освіта (фізика та астрономія)»

галузь знань «А Освіта»

Навчально-методичне видання

Запоріжжя, 2025 р.

Рецензенти:

Андрєєв А.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету;

Жигір В.І. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти Бердянського державного педагогічного університету.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 1 від 29 серпня 2025 року)*

Нас 31

Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» : методичні рекомендації до організації та проведення : *навчально-методичне видання* / уклад.: Г.Коломоєць, О.Кузнєцова, О.Школа. Запоріжжя: БДПУ, 2025, 37 с.

Наскрізну програму погоджено робочими групами освітньо-професійних програм «Середня освіта (Фізика та астрономія)» першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти та схвалено на засіданні кафедри фізики, математики та методики навчання. Протокол № 12 від «24» червня 2025 р.

Завідувач кафедри фізики,
математики та методики навчання:

 (Олександр ШКОЛА)

Гарант освітньої програми
«Середня освіта (Фізика та астрономія)»
першого рівня вищої освіти:

 (Ганна КОЛОМОЄЦЬ)

Гарант освітньої програми
«Середня освіта (Фізика та астрономія)»
другого рівня вищої освіти:

 (Олена КУЗНЄЦОВА)

Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» є основним нормативним та організаційно-методичним документом, що визначає концептуальні засади її проведення та регламентує діяльність учасників. Програму практики розроблено на основі чинного законодавства України, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Бердянського державного педагогічного університету. Наскрізна програма практики містить цілі і завдання кожного з видів практик, порядок їх організації та проведення, обов'язки керівників і здобувачів освіти, форми контролю та критерії оцінювання підсумкових результатів, вимоги до оформлення звітної документації, перелік рекомендованих інформаційних джерел, додатки.

Навчально-методичне видання адресоване здобувачам закладів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)», а також викладачам фізичних спеціальностей закладів вищої освіти.

ЗМІСТ

Вступ.	4
1. Види, мета і завдання практик.	6
2. Порядок організації і проведення практик.	15
3. Зміст практики.	18
4. Індивідуальні завдання.	20
5. Підведення підсумків практики.	21
5.1. Форми та методи контролю.	21
5.2. Вимоги до підготовки звітної документації.	23
5.3. Критерії оцінювання результатів практики.	23
6. Перелік рекомендованих інформаційних джерел.	26
<i>Додаток №1. Приклад оформлення титульної сторінки звітної документації. ...</i>	<i>30</i>
<i>Додаток №2. Приклад оформлення індивідуального плану роботи здобувача. ...</i>	<i>31</i>
<i>Додаток №3. Приклад оформлення щоденника виробничої практики.</i>	<i>32</i>
<i>Додаток №4. Орієнтовний план підготовки до навчального заняття.</i>	<i>33</i>
<i>Додаток №5. Орієнтовна схема аналізу відкритого навчального заняття.</i>	<i>34</i>
<i>Додаток №6. Приклад оформлення Звіту з виробничої практики.</i>	<i>36</i>
<i>Додаток №7. Приклад оформлення Звіту керівника практики.</i>	<i>37</i>

ВСТУП

Наскрізна програма практики здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти (ФМКТО) Бердянського державного педагогічного університету (БДПУ) є *основним нормативним та організаційно-методичним документом*, що визначає концептуальні засади її проведення та регламентує діяльність учасників. Виробнича практика здобувачів вищої освіти у ЗВО України є обов'язковим освітнім компонентом та невід'ємною складовою освітніх програм підготовки майбутніх педагогів, важливим чинником їх професійного зростання, самоствердження і самовдосконалення. Вона передбачає безперервність, послідовність і наступність системи їх практичної професійно-педагогічної підготовки згідно державних нормативних вимог, а саме: набуття й удосконалення загальних і фахових компетентностей ефективного застосування набутих теоретичних знань на практиці, набуття початкового досвіду професійної діяльності в реальних умовах закладу загальної середньої освіти, оволодіння сучасними методиками і технологіями навчання, розвиток професійно значущих якостей особистості, дослідницьких і рефлексивних умінь, підготовка матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи.

Програму практики розроблено на основі чинного законодавства України, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, окремих Положень Бердянського державного педагогічного університету, зокрема: «Про організацію освітнього процесу в БДПУ» (2025 р.; <https://surl.li/zxczie>), «Про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти в БДПУ» (2025 р.; <https://surl.li/hoywrq>), «Про академічну доброчесність в БДПУ» (<https://surl.li/zjmusk>), «Про проведення практики здобувачів вищої освіти БДПУ» (2024; <https://surl.li/ktnwqe>).

Наскрізна програма практики містить цілі і завдання кожного з видів практик, порядок їх організації та проведення, обов'язки керівників і здобувачів освіти, форми контролю та критерії оцінювання підсумкових результатів, вимоги до оформлення звітної документації, перелік рекомендованих інформаційних джерел, додатки. Базами проходження *навчальної практики* є навчальні

лабораторії кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ, *виробничої (педагогічної) практики* – заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО), професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (ЗФПО). Студенти мають право самостійно за погодженням з керівництвом факультету ФМКТО БДПУ обрати базу практики за умови забезпечення виконання програми та укладання відповідного договору (зразки угоди і направлення студентів на практику наведено у відповідному Положенні БДПУ; <https://surl.li/ktnwqe>). Під час проходження педагогічної практики студенти виконують обов'язки помічника вчителя фізики та астрономії, помічника класного керівника: під керівництвом наставників беруть участь у проведенні навчальних занять, організації виховних заходів, отримують можливість спостерігати за роботою кваліфікованих фахівців та навчатися в них, брати участь у роботі методичних об'єднань вчителів, інших педагогічних заходах. Упродовж виробничої (педагогічної) практики студент працює в закладі освіти не менше п'яти днів на тиждень, протягом шести годин. Праця студентів на штатних посадах у ЗЗСО та ЗФПО здійснюється без оплати. Протягом терміну практики студенти повинні чітко виконувати прийняті на базі практики правила внутрішнього розпорядку, охорони праці й протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням відповідного інструктажу; бути для учнів взірцем працелюбності, організованості, дисциплінованості, ввічливості, охайності і професіоналізму, гідно представляти студентську спільноту Бердянського державного педагогічного університету.

Загальне навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечує випускова кафедра фізики, математики та методики навчання БДПУ. Відповідальність за організацію практики на місцях, до яких прикріплюються студенти, покладається на керівників баз практик. Під час практики студенти можуть залучатися адміністрацією для надання допомоги базі практики, але характер праці повинен відповідати профілю навчання і за тривалістю не заважати виконанню програмних завдань. Студенти проходять практику в терміни, передбачені навчальним планом і графіком освітнього процесу. Під час проходження практики студент виконує завдання згідно з програмою під керівництвом вчителя-методиста ЗЗСО і керівника практики від кафедри.

Загальна інформація про види практик здобувачів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)»

<i>Освітній ступінь</i>	<i>Вид практики</i>	<i>Семестр</i>	<i>Загальний обсяг (кредити/години)</i>	<i>Самостійна робота (години)</i>	<i>Вид контролю</i>
бакалавр	навчальна	4	3 / 90	90	залік
	виробнича	7	6 / 180	180	залік
		8	15 / 450	450	
магістр	виробнича	1	6 / 180	180	залік
		2	6 / 180	180	

1. ВИДИ, МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

1.1. *Мета навчальної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»* – набуття системи загальних і фахових компетентностей ефективного застосування набутих теоретичних знань на практиці шляхом виконання конкретних завдань фахового спрямування, передбачених програмою практики.

Провідна мета **виробничої (педагогічної) практики** здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» – закріплення, поглиблення та збагачення знань, умінь і навичок, набутих під час вивчення дисциплін циклів загальної та професійної підготовки; набуття початкового досвіду професійної діяльності в реальних умовах закладу загальної середньої освіти; формування і розвиток професійно значущих якостей особистості, дослідницьких і рефлексивних умінь, навичок самоорганізації та готовності до постійного професійного саморозвитку.

1.2. *Основні завдання навчальної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»:*

- опрацювання наукових і навчально-методичних джерел (пошук та відбір сучасних наукових публікацій за обраною тематикою, критичний аналіз монографій, статей у рецензованих журналах, вивчення історичного розвитку обраного напрямку фізики; робота з міжнародними науковими базами даних (Web of Science, Scopus та ін.), створення картотеки наукових джерел, складання тематичних оглядів літератури, виявлення актуальних проблем та перспективних напрямків досліджень та ін.);

- підготовка мультимедійних презентацій навчального характеру (відбір теоретичної інформації, ключових повідомлень та логічної послідовності їх викладу; створення наочних схем, графіків, діаграм, ілюстрацій; відбір найбільш репрезентативних експериментальних даних, візуалізація підготовленої інформації на основі сучасних програмних засобів (PowerPoint, Prezi, LaTeX Beamer та ін.; підготовка тексту доповіді, навички презентування, публічного виступу та участі у дискусіях);

- розв'язування фізичних задач підвищеної складності (аналіз багаточастинкових систем та задач на екстремум, аналіз граничних випадків, застосування математичного апарату до фізичних проблем, моделювання фізичних процесів з використанням диференціальних рівнянь, підготовка і розв'язування задач шкільних і студентських олімпіад з фізики, формулювання власних задач на основі реальних фізичних ситуацій);

- планування і проведення лабораторних дослідів (ознайомлення з сучасним лабораторним обладнанням, розробка методики проведення дослідів та контролю параметрів, використання комп'ютеризованих вимірювальних комплексів та методів математичної статистики до аналізу даних, оцінка похибок вимірювань та достовірності отриманих результатів, удосконалення наявного і розробка нового навчального фізичного експерименту, забезпечення техніки безпеки при роботі з фізичними приладами і навчальними комплексами);

- наукова комунікація, робота в команді (підготовка тез доповідей до науково-практичних конференцій, написання наукових звітів та статей, участь у наукових семінарах та колоквиумах, творчих конкурсах за фахом).

*Основні завдання **виробничої (педагогічної) практики** здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»:*

- засвоєння основ педагогічного менеджменту (ознайомлення зі специфікою організації і розкладом навчального процесу в закладі загальної середньої освіти, ритмом педагогічного процесу, системою внутрішніх стосунків і зв'язків, документообігом, веденням шкільної документації, організацією позакласної роботи з предмета);

- формування практичних умінь і навичок планування та організації освітнього процесу (складання календарно-тематичних планів, розробка планів-конспектів і проведення уроків фізики та астрономії різного типу, виховних заходів, індивідуальних консультацій учнів та ін.);

- оволодіння сучасними методиками викладання фізики та астрономії (організація власної системної педагогічної і навчально-пізнавальної діяльності школярів, відбір змісту й обсягу навчальної інформації відповідно до теми і типу уроку, форм взаємодії і методів навчальної роботи учнів; підготовка дидактичного інструментарію та адаптація навчального матеріалу до індивідуальних та вікових особливостей учнів; застосування розвивальних, інтерактивних, проблемних, проектних, експериментальних методів і прийомів навчання; використання демонстраційного і лабораторного навчального фізичного обладнання, сучасних цифрових освітніх ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій навчання; контроль та оцінка навчальних досягнень учнів);

- розвиток комунікативних та організаційних здібностей (налагодження ефективної взаємодії з учнями, колегами та батьками на основі взаєморозуміння, взаємоповаги і партнерства; формування вмій керувати класом, підтримувати дисципліну, формувати й розвивати пізнавальний інтерес, активність, самостійність, ініціативність, відповідальність та ціннісні ставлення учнів до освітнього процесу загалом і навчального предмету зокрема);

- становлення професійної ідентичності вчителя фізики та астрономії (розвиток професійно значущих якостей особистості /педагогічного мислення, професійної культури, світогляду, пізнавальної активності, самостійності та відповідальності/; усвідомлення ролі педагога у формуванні наукового світогляду учнів; формування дослідницьких і рефлексивних умінь, навичок самоорганізації та готовності до постійного професійного саморозвитку).

1.3. Згідно освітньо-професійної програми *навчальна практика* здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» зорієнтована на набуття таких компетентностей і результатів навчання:

Загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК-1. Здатність вчитися, оволодівати сучасними науковими знаннями предметної галузі та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК-2. Здатність комунікувати з учасниками освітнього процесу державною та іноземною мовами у ході навчально-пізнавальної і професійної діяльності як усно, так і письмово.

ЗК-3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, критичний аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси і технології в освітньому процесі і професійній діяльності.

ЗК-4. Здатність діяти автономно, свідомо і відповідально, генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення у навчальній і професійній діяльності.

ЗК-10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК-1. Здатність здобувати і застосовувати наукові знання в освітній і професійній діяльності за предметною спеціальністю.

ПК-1. Здатність використовувати комплекс наукових знань з фізики та астрономії у поєднанні із необхідним математичним апаратом для пояснення будови, властивостей та еволюції матеріального світу на всіх його структурних рівнях (мікро-, макро- та мегасвіт); ролі фізики та астрономії у житті суспільства і науково-технічному прогресі людства.

ПК-3. Здатність розв'язувати задачі з фізики й астрономії та навчати учнів їх розв'язуванню.

ПК-4. Здатність здійснювати експериментаторську діяльність, планувати і проводити навчальний фізичний експеримент та астрономічні спостереження з урахуванням вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці в межах функціональних обов'язків вчителя фізики та астрономії.

Програмні результати навчання (спільні, предметні):

СРН-2. Демонструє вміння застосовувати знання основних концепцій та принципів психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності; обирає ресурси для поглиблення знань за спеціальністю.

СРН-3. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, мультимедійне обладнання та інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією (у тому числі й іноземною мовою) у ході освітньої і професійної діяльності, презентації відповідних результатів роботи з урахуванням принципів академічної доброчесності.

СРН-4. Демонструє здатність діяти автономно і в команді, навички спілкування державною та іноземною мовами на професійну тематику, висловлювати й обґрунтовувати власні думки.

ПРН-1. Пояснює предмет і методи дослідження фізики та астрономії, місце і зв'язки в системі наук; історичні етапи розвитку та роль у житті суспільства і науково-технічному прогресі людства.

ПРН-2. Пояснює природні явища і технологічні процеси на основі наукових фактів, фізичних понять, законів, принципів і теорій із застосуванням відповідних математичних методів і комп'ютерних моделей.

ПРН-4. Демонструє уміння організації та проведення навчального фізичного експерименту та астрономічних спостережень з урахуванням вимог техніки безпеки до використання демонстраційного і лабораторного обладнання; формує відповідні практичні уміння й навички в учнів.

ПРН-5. Демонструє вміння розв'язувати задачі з фізики та астрономії раціональними методами; формує відповідні практичні уміння й навички в учнів.

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)», які проходять виробничу (педагогічну) практику у 7 семестрі, додатково до зазначених вище набувають таких компетентностей і результатів навчання:

<i>Загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</i>
<p><i>ЗК-5.</i> Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p><i>ЗК-11.</i> Здатність діяти в умовах загроз життю та здоров'ю, застосовуючи базові військові знання, навички самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки.</p>
<p><i>ФК-2.</i> Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.</p> <p><i>ФК-3.</i> Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти за спеціальністю; добирати і застосовувати ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей.</p> <p><i>ФК-4.</i> Здатність формувати та розвивати предметну і ключові компетентності учнів, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати їх критичне мислення і ціннісні ставлення.</p> <p><i>ФК-5.</i> Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати і прогнозувати результати їхнього навчання, розвивати позитивну самооцінку й ідентичність.</p> <p><i>ФК-6.</i> Здатність до формування учнівського колективу, навичок командної роботи; використання ефективних шляхів мотивації учнів до навчання, самовдосконалення і самореалізації з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.</p> <p><i>ФК-7.</i> Здатність до конструктивної і безпечної суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учасниками освітнього процесу та в ході професійної діяльності, у тому числі з особами з особливими освітніми потребами, колегами і батьками на засадах партнерства.</p>
<p><i>ПК-2.</i> Здатність використовувати комплекс наукових знань з методики навчання фізики та астрономії для пояснення особливостей викладання основних одиниць змісту відповідних шкільних курсів (явище, величина, закон, принцип, теорія, дослід, прилад, технічний пристрій, модель); обґрунтовано обирати і застосовувати ефективні форми, методи і засоби навчання здобувачів базової середньої освіти.</p>
<i>Програмні результати навчання (спільні, предметні):</i>
<p><i>СРН-5.</i> Називає й аналізує принципи цілепокладання і планування процесів навчання, виховання і розвитку учнів на основі особистісно орієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, вимог законодавства щодо охорони життя і здоров'я, державних нормативно-правових освітніх документів у галузі загальної середньої освіти за спеціальністю.</p> <p><i>СРН-6.</i> Демонструє уміння моделювати зміст, добирати дидактичні матеріали й обладнання відповідно до умов освітнього процесу, потреб формування предметної і ключових компетентностей учнів, реалізації міжпредметних зв'язків та інтегрованого навчання.</p> <p><i>СРН-7.</i> Характеризує і застосовує сучасні освітні технології та методики формування предметної і ключових компетентностей учнів, мовно-комунікативних умінь і навичок,</p>

ціннісних ставлень, мотивації до саморозвитку і самовдосконалення, здійснює моніторинг та оцінювання їх навчальних результатів відповідно до визначених освітніх цілей.

СРН-10. Демонструє знання основ запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміє застосовувати їх у професійній діяльності.

СРН-11. Демонструє навички застосування базових військових знань, прийомів самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки.

ПРН-3. Демонструє знання загальних і конкретних питань методики навчання фізики та астрономії; змісту, форм, методів і засобів організації і проведення різних видів позакласної і позашкільної роботи.

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)», які проходять виробничу (педагогічну) практику у 8 семестрі, додатково до зазначених вище набувають таких компетентностей і результатів навчання:

Загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК-6. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-7. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК-8. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, працювати на постконфліктних/деокупованих територіях; керувати власним психоемоційним станом у ході освітньої і професійної діяльності; формувати у здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя та дотримуватись самому.

ЗК-9. Здатність поважати різноманітність і полікультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ФК-8. Здатність аналізувати результати власної освітньої і професійної діяльності, здійснювати власний професійний розвиток, самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку.

ПК-5. Здатність організовувати і здійснювати дослідницьку діяльність за предметною спеціальністю, формулювати та обґрунтовувати доказові висновки на основі отриманих результатів.

Програмні результати навчання (спільні, предметні):

СРН-1. Характеризує соціокультурне та філософське значення, взаємозв'язок і взаємовплив освіти і науки; сучасний категоріальний апарат філософії, історичні аспекти та сучасні тенденції її розвитку як невід'ємної складової світоглядної культури майбутнього педагога, продуктивної науково-дослідницької та педагогічної діяльності.

СРН-8. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, у тому числі й на постконфліктних/деокупованих територіях; демонструє здатність діяти автономно і в команді, керувати власним психоемоційним

станом, уміння забезпечувати рівноправну і конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати позитивну мотивацію до саморозвитку та адекватну самооцінку власної діяльності.

СРН-9. Аналізує власну освітню і педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН-6. Демонструє знання та володіння основами наукових досліджень; організовує пошукову, навчально-дослідницьку діяльність учнів за спеціальністю.

Згідно освітньо-професійної програми **виробнича (педагогічна) практика** здобувачів **другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» у 1 семестрі зорієнтована на набуття таких компетентностей і результатів навчання:**

Загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК-2. Здатність комунікувати з учасниками освітнього процесу державною та іноземною мовами у ході навчально-пізнавальної і професійної діяльності як усно, так і письмово.

ЗК-3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, критичний аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси і технології в освітньому процесі і професійній діяльності.

ЗК-4. Здатність діяти автономно, свідомо і відповідально, генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення у навчальній і професійній діяльності.

ЗК-5. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК-6. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК-1. Здатність до здобуття, поглиблення і застосування знань в освітній і професійній діяльності за предметною спеціальністю.

ФК-2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою за предметною спеціальністю; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички, понятійне і критичне мислення, ціннісні ставлення і творчі здібності.

ФК-3. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти за спеціальністю; добирати і застосовувати ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей.

ФК-4. Здатність формувати та розвивати предметну і ключові компетентності учнів, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

ФК-5. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати і прогнозувати результати їхнього навчання, розвивати позитивну самооцінку й ідентичність.

ФК-6. Здатність до формування учнівського колективу, навичок командної роботи;

<p>використання ефективних шляхів мотивації учнів до навчання, самовдосконалення і самореалізації з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.</p> <p><i>ФК-7.</i> Здатність до конструктивної і безпечної суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учасниками освітнього процесу та в ході професійної діяльності, у тому числі з особами з особливими освітніми потребами, колегами і батьками на засадах партнерства.</p>
<p><i>ПК-1.</i> Здатність використовувати комплекс наукових знань з фізики та астрономії у поєднанні із необхідним математичним апаратом для пояснення будови, властивостей та еволюції матеріального світу на всіх його структурних рівнях (мікро-, макро- та мегасвіт); еволюції, структури і змісту сучасної фізичної картини світу; ролі фізики та астрономії у житті суспільства і науково-технічному прогресі людства.</p> <p><i>ПК-2.</i> Здатність використовувати комплекс наукових знань з методики навчання фізики та астрономії для пояснення особливостей викладання основних одиниць змісту відповідних шкільних курсів (явище, величина, закон, принцип, теорія, дослід, прилад, технічний пристрій, модель); обґрунтовано обирати і застосовувати ефективні форми, методи і засоби навчання здобувачів повної загальної середньої освіти.</p> <p><i>ПК-3.</i> Здатність розв'язувати задачі з фізики й астрономії та навчати учнів їх розв'язуванню.</p> <p><i>ПК-4.</i> Здатність здійснювати експериментаторську діяльність, планувати і проводити навчальний фізичний експеримент та астрономічні спостереження з урахуванням вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці в межах функціональних обов'язків вчителя фізики та астрономії.</p>
<p><i>Програмні результати навчання (спільні, предметні):</i></p>
<p><i>СРН-1.</i> Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності; обирає ресурси для поглиблення знань з предметної області.</p> <p><i>СРН-2.</i> Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією (у тому числі й іноземною мовою) у ході освітньої і професійної діяльності, презентації власних та спільних результатів роботи, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.</p> <p><i>СРН-3.</i> Називає та описує основні функції, принципи, сучасні форми і методи здійснення освітньої діяльності; демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.</p> <p><i>СРН-6.</i> Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, потреб формування ключових компетентностей здобувачів та інтегрованого навчання.</p>
<p><i>ПРН-2.</i> Демонструє знання загальних і конкретних питань методики навчання фізики та астрономії; змісту, форм і методів організації різних видів аудиторної і позааудиторної роботи здобувачів з фізики та астрономії.</p> <p><i>ПРН-3.</i> Володіє знанням основ техніки безпеки та охорони праці під час використання обладнання кабінету і лабораторій фізики та астрономії.</p> <p><i>ПРН-4.</i> Демонструє здатність організовувати навчання фізики та астрономії в закладах освіти, використовувати лабораторне обладнання для проведення фізичного експерименту та астрономічних спостережень.</p> <p><i>ПРН-5.</i> Володіє методикою проведення сучасного фізичного експерименту, застосовує всі його види у освітньому процесі з фізики.</p> <p><i>ПРН-6.</i> Демонструє вміння розв'язувати задачі різного рівня складності шкільного курсу фізики, класичної і квантової фізики, а також астрономії.</p>

ПРН-7. Формує в учнів експериментаторські уміння і навички з фізики та астрономії у ході виконання навчальних спостережень та експерименту.

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)», які проходять виробничу (педагогічну) практику у 2 семестрі, додатково до зазначених вище набувають таких компетентностей і результатів навчання:

Загальні і спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК-7. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК-8. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, працювати на постконфліктних/деокупованих територіях; керувати власним психоемоційним станом у ході освітньої і професійної діяльності; формувати у здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя та дотримуватись самому.

ЗК-9. Здатність поважати різноманітність і полікультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК-10. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, планувати і здійснювати науково-педагогічні дослідження, об'єктивно оцінювати та презентувати їх результати фахівцям і широкому загалу.

ФК-8. Здатність аналізувати результати власної освітньої і професійної діяльності, здійснювати власний професійний розвиток, самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей; надавати підтримку колегам у професійному розвитку; здійснювати інноваційну професійну діяльність.

ПК-5. Здатність організовувати і здійснювати дослідницьку діяльність за предметною спеціальністю, формулювати та обґрунтовувати висновки на основі отриманих результатів; керувати дослідницькою діяльністю учнів у ході урочної та позаурочної роботи.

Програмні результати навчання (спільні, предметні):

СРН-4. Визначає і характеризує основні методи організації і проведення науково-педагогічних досліджень з дотриманням принципів академічної доброчесності, демонструє навички презентації відповідних результатів професійній і непрофесійній аудиторії.

СРН-5. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

СРН-7. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, у тому числі й на постконфліктних/деокупованих територіях; демонструє здатність діяти автономно і в команді, керувати власним психоемоційним станом, уміння забезпечувати рівноправну і конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати позитивну мотивацію до саморозвитку та адекватну самооцінку власної діяльності.

СРН-8. Демонструє володіння культурою мовлення, вміння доносити зрозуміло інформацію професійного спрямування, обґрунтування й висновки фахівцям і широкому загалу державною та іноземною мовами.

СРН-9. Володіє інформацією чинних нормативно-правових документів про організацію освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти; формулює та аналізує наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, генерує нові ідеї, оцінює та аргументує можливі шляхи їх вирішення.

ПРН-1. Демонструє знання й розуміння основ класичної і квантової фізики, астрофізики,

історії їх розвитку та ролі у житті суспільства і науково-технічному прогресі людства; демонструє володіння математичним апаратом фізики.

1.4. Політика організації та проведення навчальної і виробничої практик здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (<https://surl.li/zjmusk>). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування. Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання). Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється об'єктивно та неупереджено на основі чіткої інформації щодо критеріїв виконання та оцінювання всіх видів робіт і завдань, що передбачені наскрізною програмою практики.

2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

2.1. *Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» проходять навчальну практику* в терміни, передбачені навчальним планом і графіком освітнього процесу. Якісне проведення практики передбачає виконання низки організаційних заходів:

- перед початком навчальної практики її керівник з числа викладачів кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ проводить настановну конференцію, на якій студенти ознайомлюються з метою, завданнями, тривалістю і змістом практики, видами і формами діяльності, порядком підготовки звітних документів, критеріями оцінювання підсумкових результатів та обов'язково проходять інструктаж з техніки безпеки та охорони праці. До обов'язків керівника входить організація і проведення настановної і підсумкової конференцій, консультативна допомога, поточний і підсумковий контроль проходження студентами практики;

- виконання студентами індивідуальних завдань під керівництвом керівника практики (опрацювання наукових і навчально-методичних джерел та підготовка мультимедійних презентацій навчального характеру, розв'язування

фізичних задач підвищеної складності, планування і проведення лабораторних дослідів пошукового характеру, підготовка наукових публікацій і доповідей до наукових семінарів, колоквиумів, творчих конкурсів за фахом тощо);

- після закінчення практики студенти систематизують та узагальнюють отримані матеріали, подають керівнику практики звітну документацію, оформлену згідно встановлених вимог;

- результати проходження навчальної практики доповідаються та оцінюються керівником на підсумковій конференції наступного тижня відразу після її завершення.

2.2. Здобувачі першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» проходять **виробничу (педагогічну) практику** у терміни, передбачені навчальним планом і графіком освітнього процесу відповідно до наказу декана факультету ФМКТО БДПУ. Виробнича практика здобувачів першого рівня вищої освіти проходить в основній, здобувачів другого рівня вищої освіти – у старшій школі закладів загальної середньої освіти. Якісне проведення практики передбачає виконання низки організаційних заходів:

- загальне керівництво практикою здійснює керівник з числа викладачів кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ з досвідом підготовки фахівців не менш ніж 5 років, якого призначають відповідним наказом декана факультету ФМКТО БДПУ відповідно до його навчального навантаження. До обов'язків керівника входить розподіл студентів за базами практик, підготовка відповідних листів-направлень, організація і проведення настановної і підсумкової конференцій; узгодження індивідуальних завдань, консультативна допомога, поточний і підсумковий контроль проходження студентами практики, складання підсумкового звіту з практики;

- безпосереднє керівництво педагогічною практикою здійснюють досвідчені вчителі ЗЗСО відповідно до їх навчального навантаження та педагогічного стажу не менш ніж 5 років. До обов'язків вчителя-методиста входить ознайомлення студентів з планом своєї навчально-виховної роботи, проведення та обговорення разом з практикантами власних відкритих уроків і

позакласних занять; консультативна допомога у підготовці студентами власних уроків, демонстраційного і лабораторного обладнання, технічних засобів навчання; поточний і підсумковий контроль та оцінювання результатів проходження студентами практики;

- перед початком виробничої практики її керівником з числа викладачів кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ проводиться настановна конференція, на якій студенти ознайомлюються з метою, завданнями, тривалістю і змістом практики, видами і формами діяльності, порядком підготовки звітних документів, критеріями оцінювання підсумкових результатів, розподілом за базами практик та обов'язково проходять інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;

- у ході виробничої практики студент має вести щоденник психолого-педагогічних спостережень, вказуючи характер і конкретні обсяги навчально-виховної роботи, виконаної ним за день; знайомиться з планом роботи вчителя, навчальним обладнанням фізичного кабінету ЗЗСО, учнями класу; відвідує навчальні заняття вчителя, аналізує державні нормативні освітні документи, програми навчального курсу, наукову і навчально-методичну літературу, цифрові освітні ресурси; розробляє розгорнуті плани-конспекти уроків, готує необхідний для цього дидактичний матеріал, навчальні презентації, демонстраційне і лабораторне фізичне обладнання, технічні засоби навчання; проводить не менше трьох уроків фізики та астрономії різного типу у присутності вчителя-методиста ЗЗСО; допомагає класному керівнику в організації та проведенні виховних заходів; проводить за необхідності позакласну роботу та індивідуальні консультації з учнями; виконує завдання за індивідуальним планом роботи;

- після закінчення практики студенти систематизують та узагальнюють отримані матеріали, подають керівнику практики звітну документацію, оформлену згідно встановлених вимог, наступного тижня відразу після її завершення;

- результати проходження виробничої практики доповідаються та оцінюються керівником на підсумковій конференції згідно графіку освітнього

процесу та заліково-екзаменаційної сесії.

3. Під час проходження **виробничої практики** студенти мають право:

- відвідувати навчальні заняття вчителів-методистів ЗЗСО, позакласні та виховні заходи класних керівників, консультуватися з усіх питань проведення практики у вчителя фізики та керівника практики від кафедри;
- користуватися за допомогою вчителя-методиста демонстраційним і лабораторним обладнанням з фізики, проводити навчальні заняття різного типу, позакласні й виховні заходи та індивідуальні консультації учнів;
- користуватися бібліотекою, кабінетом фізики, технічною та іншою документацією ЗЗСО, необхідною для виконання програми практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики, брати участь у семінарах, конференціях і нарадах за фахом.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Змістовий компонент **навчальної практики** здобувачів *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»* у загальних рисах висвітлений у п. 1.1 та 1.2 і може включати: опрацювання наукових і навчально-методичних джерел та підготовку мультимедійних презентацій навчального характеру, розв'язування фізичних задач підвищеної складності, планування і проведення лабораторних дослідів пошукового характеру, підготовка наукових публікацій і доповідей до наукових семінарів, колоквіумів, творчих конкурсів за фахом тощо. Вибір тематики і змісту конкретних завдань навчальної практики здійснює її керівник з урахуванням пізнавальних інтересів, рівня базової предметної підготовки, здібностей і творчого потенціалу здобувачів вищої освіти.

Під час проходження **виробничої (педагогічної) практики** здобувачі *першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»* виконують на першому етапі (7 і 1 семестри відповідно) функції помічника вчителя фізики та астрономії відповідно основної і старшої школи ЗЗСО, помічника класного керівника; на другому етапі (8 і 2 семестри відповідно) – функції вчителя фізики та астрономії відповідно

основної і старшої школи ЗЗСО, класного керівника.

Педагогічна практика передбачає самостійну роботу студентів з державними нормативними освітніми документами, науковою і навчально-методичною літературою, систематичне спостереження та аналіз навчально-виховного процесу з курсу фізики у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти; вивчення досвіду роботи вчителів-методистів ЗЗСО, допомогу у підготовці дидактичних матеріалів, демонстраційного і лабораторного навчального фізичного обладнання, технічних засобів навчання, поповненні бібліотеки електронної наочності, оформленні кабінету, проведенні індивідуальних та групових консультацій; планування, проведення та аналіз уроків фізики та астрономії різного типу (не менше трьох у присутності вчителя-методиста) та виховних заходів, присвячених національно-патріотичному вихованню, культурі спілкування, безпечної поведінки та охороні здоров'я учнів, профорієнтаційного спрямування.

Під час проходження педагогічної практики студенти вивчають вікові та індивідуальні особливості учнів класу, стан їхньої успішності; відвідують виховні заходи класного керівника, проводять за необхідності індивідуальні консультації; вивчають організацію самоосвіти та самовиховання учнів з метою моніторингу і діагностики формування наукового світогляду та морально-вольових якостей особистості. Крім цього студенти у присутності наставників можуть провести позаурочні заняття навчально-пізнавального характеру (КВК, брейн-ринг, круглий стіл, дидактичні ігри, тематичний вечір, предметний тиждень та ін.), за результатами яких готують відповідні інформаційні та наочні матеріали, що додають до переліку звітної документації.

Після закінчення педагогічної практики студенти здають звітну документацію керівнику від кафедри, оформлену згідно встановлених вимог. За результатами проходження практики студент отримує диференційований залік. Педагогічна практика зараховується студентам, які успішно виконали програму практики, вчасно надали звітну документацію та представили її результати на підсумковій звітній конференції.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальний план роботи здобувачів *першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)»* під час проходження виробничої (педагогічної) практики може включати:

Дидактичні завдання:

- розробку і виготовлення дидактичних матеріалів до конкретних тем навчального курсу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; індивідуальної, групової і фронтальної форм їх навчальної взаємодії;
- підготовку методичних розробок щодо використання інноваційних методів навчання до конкретних тем шкільних курсів фізики та астрономії, зокрема елементів технологій активного, модульного, розвивального, проблемного, проектного, ігрового навчання; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів, технічних засобів навчання; методичних аспектів ефективної реалізації особистісно-орієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів;
- розробку дидактичних завдань для контролю рівня навчальних досягнень і предметної компетентності учнів до конкретних тем/розділів навчального курсу;
- аналіз уроків і позаурочних занять вчителя-методиста, студентів-практикантів, самоаналіз власного уроку, особливостей навчально-методичної роботи вчителя.

Завдання організаційного і виховного спрямування:

- участь і допомога вчителю-методисту у проведенні позакласних заходів предметного спрямування (факультативні заняття, фізичний гурток, олімпіада, дидактичні ігри, тематичний тиждень фізики й астрономії, підготовка учнівських робіт до творчих конкурсів тощо);
- участь і допомога класному керівнику в організації та проведенні батьківських зборів, виховних заходів різного тематичного спрямування;
- проведення виховних заходів та індивідуальних консультацій з учнями

різного тематичного спрямування.

Завдання науково-дослідного характеру:

- дослідження особистісного розвитку учнів, вивчення ціннісних орієнтирів, мотивації і пізнавальних інтересів, аналіз труднощів і причин неуспішності, неадекватної поведінки та пошук шляхів їх подолання;
- вивчення міжособистісних стосунків учнів класу, аналіз і пошук шляхів розв'язання певного педагогічного конфлікту;
- аналіз впливу різних форм, методів, прийомів і засобів навчання на засвоєння учнями навчального матеріалу та формування відповідних знань, умінь і навичок;
- вивчення педагогічного досвіду роботи вчителя-методиста ЗЗСО, аналіз його навчально-виховної діяльності, особливостей педагогічного спілкування з учнями, їх батьками та колегами; створення в учнівському колективі позитивного психологічного мікроклімату, що стимулює внутрішню потребу вчитися, співпрацювати і розвиватися на основі взаємоповаги і партнерства;
- проведення експериментальної роботи за планом виконання кваліфікаційної магістерської роботи (обґрунтування актуальності теми на основі результатів педагогічного спостереження за навчально-виховним процесом; анкетування, тестування, співбесіди з учасниками освітнього процесу; опрацювання наукової і навчально-методичної літератури; пошуки шляхів розв'язання проблеми дослідження).

Зміст індивідуальних завдань конкретизується та уточнюється під час проходження практики вчителем-методистом ЗЗСО. Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть у подальшому слугувати основою для підготовки статей, доповідей на студентських науково-практичних конференціях, продовження дослідження за обраним напрямом (науково-педагогічною проблемою).

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

5.1. Форми і методи контролю. Після закінчення практики студенти систематизують та узагальнюють отримані матеріали за результатами виконання програми та індивідуальних завдань; готують згідно встановлених вимог звітну

документацію та подають керівнику практики від кафедри наступного тижня відразу після її завершення (зразки оформлення відповідних документів наведено у Додатках). Результати проходження здобувачами освіти навчальної і виробничої практик доповідаються та оцінюються керівником на підсумковій конференції згідно графіку освітнього процесу та заліково-екзаменаційної сесії.

Керівники практики від кафедри БДПУ і базового освітнього закладу здійснюють поточний та підсумковий контроль виконання студентом програми практики. **Поточний контроль** діяльності студентів здійснюють вчитель-методист базового ЗЗСО і керівник практики від кафедри за такими напрямками:

- перевірка щоденної наявності студента на робочому місці практики в обговорений на початку практики час;
- перевірка виконання студентом поточних індивідуальних завдань на базі практики;
- перевірка ведення студентом щоденника практики;
- відвідування навчальних занять і виховних заходів студента згідно графіку освітнього процесу ЗЗСО.

Протягом останнього тижня практики студент завіряє у вчителя-методиста підготовлений звіт та отримує Характеристику (з рекомендованою оцінкою) за підписом керівника базового ЗЗСО та печаткою, що фактично є допуском до захисту. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики протягом наступного тижня після її закінчення і зберігається на кафедрі.

Підсумковий контроль діяльності студентів за результатами проходження практики здійснюється її керівником на підсумковій конференції за участі завідувача і викладачів кафедри згідно графіку освітнього процесу та заліково-екзаменаційної сесії. Підсумкова конференція має науково-практичний характер, оскільки на ній студенти звітують про власні результати роботи, відповідають на питання, обмінюються думками про позитивні й негативні моменти, з якими вони зіткнулися під час проходження практики, діляться враженнями та пропозиціями. Загальну оцінку виставляє керівник практики згідно наведених нижче шкали і критеріїв оцінювання. При виставленні керівником практики підсумкової оцінки враховується якість виконання студентом завдань практики, рівень оволодіння

педагогічними вміннями і навичками, характеристика з бази практики, відгуки вчителя-методиста, класного керівника та педагогічного колективу ЗЗСО, якість оформлення звітної документації та час її подання, характер виступу і відповідей на питання на підсумковій конференції. Оцінку за практику вносять у заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студента за підписом її керівника.

5.2. Вимоги до підготовки звітної документації. Звітна документація з *навчальної практики* має включати індивідуальний план та результати проведеної студентом практичної роботи. Перелік звітної документації з *виробничої (педагогічної) практики* має включати:

- індивідуальний план з відміткою про виконання різних видів навчально-виховної роботи;
- щоденник психолого-педагогічних спостережень (у довільній формі);
- розгорнуті плани-конспекти мінімум двох відкритих навчальних занять з протоколами їх обговорення (за наявності з фото- або відео фіксацією);
- розгорнутий план-конспект виховного заходу за фактом проведення;
- характеристика на студента-практиканта від керівництва бази практики з відповідними підписами (посада і ПІБ особи) та «мокрою» печаткою. Характеристика має містити короткий опис змісту проведеної студентом роботи, рівня його професійно-педагогічної підготовки, відношення до роботи, особистісних якостей, а також рекомендовану оцінку (за національною шкалою).

5.3. Критерії оцінювання результатів практики. Оцінювання результатів виробничої (педагогічної) практики здобувачів першого і другого рівнів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (фізика та астрономія)» проводять за університетською шкалою згідно наведених нижче показників.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти:

<i>Оцінка за університетською шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного проходження практики)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним проходженням практики)

Критерії комплексного оцінювання результатів практики:

90-100 балів – студент повністю виконав програму практики; представлений звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає чинним вимогам та поданий у відповідний термін. Основні положення звіту логічно викладено, обґрунтовано та підтверджено результатами. Високий рівень відповідальності і старанності у виконанні індивідуальних завдань практики, підготовка на високому науково-методичному рівні розгорнутих планів-конспектів проведених уроків і виховних заходів. Відповідні рекомендації оцінювання за характеристикою з бази практики, відгуками вчителя-методиста, класного керівника та педагогічного колективу ЗЗСО. Захист звіту на підсумковій конференції впевнений і аргументований;

65-89 балів – студент виконав більшу частину завдань програми практики; представлений звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає чинним вимогам та поданий у відповідний термін. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані з незначним неточностями і похибками та підтверджено результатами. Високий рівень відповідальності і старанності у виконанні індивідуальних завдань практики, підготовка розгорнутих планів-конспектів проведених уроків і виховних заходів з певними неточностями науково-методичного характеру. Відповідні рекомендації оцінювання за характеристикою з бази практики, відгуками вчителя-методиста, класного керівника та педагогічного колективу ЗЗСО. Захист звіту на підсумковій конференції аргументований, але з деякими неточностями, які студент виправляє самостійно;

50-64 балів – студент виконав більшу частину завдань практики; представлений звіт в цілому відповідає чинним вимогам, але містить неточності за структурою і змістом та поданий пізніше встановленого терміну. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, з певними неточностями і похибками, що не завжди підтверджено відповідними результатами. Посередня старанність у виконанні індивідуальних завдань практики, зовнішнє оформлення звітних документів задовільне. Захист звіту на підсумковій конференції не завжди аргументований, з певними помилками, які студент виправляє за допомогою викладача;

1-49 балів – студент не виконав програму практики; представлений звіт не відповідає чинним вимогам, має значні неточності за структурою і змістом та поданий пізніше встановленого терміну. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, з певними неточностями і похибками, що не підтверджено відповідними результатами. Відсутня систематичність і відповідальність у роботі студента. Захист звіту на підсумковій конференції із значними помилками, які студент не може виправити самостійно.

Зазначені вище підсумкові бали студент може набрати за такі види діяльності:

<i>№ з/п</i>	<i>Види діяльності</i>	<i>Бали</i>
1.	Своєчасність підготовки і подання звітної документації практики.	5
2.	Якість оформлення і змісту матеріалів звітної документації: <ul style="list-style-type: none"> • індивідуальний план практики; • щоденник професійно-педагогічної діяльності; • самоаналіз власних і відвідуваних навчальних занять. 	5 5 5
3.	Проведення навчально-методичної роботи в якості вчителя фізики та астрономії ЗЗСО: <ul style="list-style-type: none"> • відвідування та аналіз навчальних занять вчителя-методиста ЗЗСО, а також студентів-практикантів з фіксуванням власних спостережень у щоденнику практики; • підготовка навчально-методичних матеріалів до уроків фізики та астрономії, а також контролю успішності навчання школярів з конкретних тем навчальних курсів; • підготовка планів-конспектів уроків фізики та астрономії; • проведення уроків фізики та астрономії різного типу; • індивідуальна і позакласна робота з учнями. 	5 10 10 20 5
4.	Проведення виховної роботи з учнями в якості класного керівника ЗЗСО: <ul style="list-style-type: none"> • підготовка сценарію і проведення виховного заходу; • проведення батьківських зборів; • підготовка психолого-педагогічної характеристики учня, класного колективу. 	5 5 5
5.	Участь у підсумковій конференції з практики, характер виступу та відповідей на питання.	15
	Загалом:	100

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин та отримав незадовільну оцінку від керівника, може бути надано право проходження практики повторно за погодженням з керівництвом базового ЗЗСО. Студенту, який повторно отримав негативну оцінку з практики на комісії, відраховується з університету.

Студентам, які працюють за обраним фахом не менше трьох років і мають відповідний досвід практичної роботи, виробнича (педагогічна) практика може бути зарахована автоматично за умови наявності відповідних документів: витягу із трудової книжки, довідки з місця роботи та характеристики, засвідчених керівником закладу освіти.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а також Вченій раді факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти БДПУ не менше одного разу протягом навчального року.

6. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Виробнича педагогічна практика студентів бакалаврів спеціальності «014 Середня освіта (Фізика)» : навч.-методичний посібник / укладачі: О.М.Завражна, А.І.Салтикова, М.В.Каленик, С.В.Пухно. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. 172 с.

2. Енциклопедія освіти / НАПН України; [гол. ред. В.Г. Кремень; В.І.Луговий, О.М.Топузов]: К.: Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / [автор-укладач Н.П.Наволокова]. Х. : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.

4. Заболотний В.Ф. Методика навчання фізики (загальні питання в схемах і таблицях з мультимедійними додатками). Вінниця : «Едельвейс і К», 2009. 112 с.

5. Іваницький О.І., Ткаченко С.П. Технології навчання фізики : теоретико-методичні засади : навч. посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 254 с.

6. Інноваційні технології навчання в умовах інформатизації освіти: навч. посібник / Р.С.Гуревич, М.Ю.Кадемія, М.М.Козяр, Л.С.Шевченко ; за ред. членкор. НАПН України Р.С.Гуревича. Львів: ЛДУ БЖД, 2015. 396 с.

7. Ковальчук В.І. Ефективний урок: технології, структура, аналіз. К.: Шкільний світ, 2011. 120 с.

8. Комп'ютерно орієнтовані засоби навчання з фізики в школі : посібник / [за заг. ред. Ю.О.Жука]. К. : Педагогічна думка, 2011. 152 с.

9. Методика навчання фізики у старшій школі / [за ред. В.Ф. Савченка]. К. : Академвидав, 2011. 294 с.

10. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник / О.М.Топузов, О.В.Малихін, Т.Л.Опалюк. К. : Пед. думка, 2018. 291 с.

11. Педагогічна практика студентів: навч. посібник для студентів фіз.-мат. спец-тей пед. вузів / уклад. Н.І.Труш, Б.Б.Беседін, Р.В.Олійник та ін.; за ред. В.І.Сипченка. Слов'янськ, 2010. 63 с.

12. Садовий М.І., Вовкотруб В.П., Трифонова О.М. Вибрані питання загальної методики навчання фізики : навч. посібник. Кіровоград : Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2013. 252 с.

13. Федосов С.А., Замуруєва О.В., Шигорін П.П. Навчальна практика бакалавра-фізика : методичні рекомендації до організації та проведення. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. 18 с.

14. Школа О. В. Практика у вищому навчальному закладі : робоча програма і методичні рекомендації для магістрів-фізиків: навч. посібник. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 56 с.

Шкільні підручники з фізики 7-11 класів (рівень стандарту, профільний):

- Фізика. 7 клас : підручник / В.Г.Бар'яхтар, С.О.Довгий, Ф.Я.Божинова. Харків: Ранок, 2024. 266 с.

- Фізика. 7 клас : підручник / К.Ж.Гуз, В.П.Сергієнко, О.Г.Ільченко. Київ: Генеза, 2024. 101 с.

- Фізика. 7 клас : підручник / Шут М.І., Мартинюк М.Т., Благодаренко Л.Ю. К.-Ірпінь: Перун, 2014. 256 с.

- Фізика. 8 клас : підручник / Максимович З.Ю. К.: Генеза, 2025. 216 с.

- Фізика. 8 клас : підручник (рівень стандарту) / В.Г.Бар'яхтар, Ф.Я.Божинова, С.О.Довгий, О.О.Кірюхіна. Харків: Ранок, 2021. 237 с.

- Фізика. 8 клас : підручник / Шут М.І., Мартинюк М.Т., Благодаренко Л.Ю. К.-Ірпінь: Перун, 2016. 242 с.

- Фізика. 9 клас : підручник / В.Г.Бар'яхтар, Ф.Я.Божинова, С.О.Довгий. Х.: Ранок, 2022. 269 с.
- Фізика. 9 клас : підручник / Сиротюк В.Д. К.: Генеза, 2022. 248 с.
- Фізика. 9 клас : підручник / Шут М.І., Мартинюк М.Т., Благодаренко Л.Ю. К.-Ірпінь: Перун, 2014. 212 с.
- Фізика. 10 клас : підручник : рівень стандарту / В.Г.Бар'яхтар, С.О.Довгий, Ф.Я.Божинова. Х.: Ранок, 2023. 269 с.
- Фізика. 10 клас : підручник / І.М.Гельфгат. Харків: Гімназія, 2023. 272 с.
- Фізика. 10 клас : підручник / Сиротюк В.Д., Баштовий В.І. К.: Освіта, 2018. 304 с.
- Фізика. 11 клас : підручник / І.М.Гельфгат. К.: Генеза, 2024. 288 с.
- Фізика. 11 клас / Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О., Божинова Ф.Я. Харків: Ранок, 2024. 272 с.
- Фізика. 11 клас : підручник / В.Д. Сиротюк, Ю.Б. Мирошніченко. К. : Генеза, 2019. 223 с.

Перелік рекомендованих Інтернет-ресурсів:

- 1). Положення «Про організацію освітнього процесу в БДПУ» (2025 р.).
URL : <https://surl.li/zxczie>.
- 2). Положення «Про проведення практики здобувачів вищої освіти БДПУ» (2024 р.). *URL : <https://surl.li/ktnwqe>.*
- 3). Положення «Про академічну доброчесність в БДПУ». *URL : <https://surl.li/zjmsk>.*
- 4). Сайт Міністерства освіти і науки України. *URL : <http://www.mon.gov.ua>.*
- 5). Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. *URL: <http://www.mon.gov.ua>.*
- 6). Електронні версії підручників. *URL : <https://surl.lu/kdsxvl>.*
- 7). Закон України «Про освіту». *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.*

- 8). Закон України «Про повну загальну середню освіту». *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>*.
- 9). Інституційний репозитарій Бердянського державного педагогічного університету. *URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/home>*.
- 10). Каталог освітніх ресурсів О-СВІТ (інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців). *URL: <http://o-svit.iatp.org.ua>*.
- 11). Концепція Нової української школи. *URL: <https://surl.li/cdagug>*.
- 12). Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2022-2032 роки. *URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki>*.
- 13). Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>*.
- 14). Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти. *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>*.
- 15). Портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, олімпіади, періодика). *URL: <http://school.kiev.ua>*.
- 16). Сайт “Шкільні підручники”. *URL: <http://pidruchnyk.com.ua>*.

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти
Кафедра фізики, математики та методики навчання

ЗВІТ
з виробничої (педагогічної) практики

здобувача _____ рівня вищої освіти, групи _____
спеціальності «А4 Середня освіта (фізика та астрономія)»

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник практики: _____

Запоріжжя 20 ____ р.

Додаток №2. Приклад оформлення індивідуального плану роботи здобувача

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
завідувач кафедри фізики,
математики та методики навчання

(ПІБ)

«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

здобувача _____ рівня вищої освіти, групи _____
спеціальності «А4 Середня освіта (фізика та астрономія)»

(прізвище, ім'я, по-батькові)

на період виробничої (педагогічної) практики з _____ по _____ 20__ р.

<i>Зміст роботи</i>	<i>Терміни виконання, форма звітності</i>
<p>I. Початковий етап виробничої практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • участь у настановній конференції, уточнення бази практики, складання індивідуального плану та його затвердження керівником від кафедри; • ознайомлення з календарним і тематичним планування освітнього процесу, навчально-методичним забезпеченням шкільних курсів фізики та астрономії; особливостями науково-дослідної, навчально-методичної, виховної та організаційної роботи вчителя-методиста ЗЗСО; • знайомство з учнями класу; • ознайомлення з матеріально-технічним забезпеченням шкільного кабінету фізики та астрономії ЗЗСО. 	<p>дата проведення і тема заходу, фіксування змісту проведеної роботи у щоденнику практики</p>
<p>II. Навчально-методична і виховна робота:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відвідування та аналіз навчальних і позакласних занять вчителя-методиста і класного керівника з фіксуванням власних спостережень у щоденнику практики; • підготовка навчально-методичних матеріалів до викладання та контролю успішності навчання учнів з конкретних тем шкільних курсів фізики та астрономії; • підготовка демонстраційного і лабораторного обладнання до уроків фізики та астрономії; • підготовка розгорнутих планів-конспектів уроків фізики та астрономії різного типу; • проведення навчальних занять та їх самоаналіз у щоденнику практики; • позаурочна робота з учнями, індивідуальні консультації; • виконання функцій класного керівника (участь і допомога в організації та проведенні класним керівником виховних заходів, індивідуальних консультацій школярів; підготовка і проведення виховного заходу); • відвідування та аналіз навчальних занять студентів-практикантів. 	<p>дата проведення і тема заходу, тип навчального заняття, фіксування змісту проведеної роботи у щоденнику практики, плани-конспекти власних занять</p>
<p>III. Науково-дослідна робота:</p>	<p>перелік</p>

<p>Тема: _____</p> <p>Зазначити конкретні види роботи на період педагогічної практики: опрацювання наукової, навчально-методичної літератури за фахом, вивчення матеріально-технічного забезпечення шкільного кабінету фізики, педагогічні спостереження за окремими учнями та учнівським колективом, особливості застосування інноваційних технологій навчання, використання демонстраційного і лабораторного навчального фізичного обладнання, сучасних цифрових освітніх ресурсів та ІКТ, підготовка наукових публікацій та участь у наукових заходах, проведення окремих етапів педагогічного експерименту тощо.</p> <p>Обов'язково планувати участь в засіданнях відповідної кафедри ЗВО.</p>	<p>інформаційних джерел для опрацювання, фіксування змісту проведеної роботи у щоденнику практики, теми семінарів і доповідей, вихідні дані наукових публікацій тощо.</p>
--	---

Підпис здобувача: _____ (ПІБ)

Підпис керівника практики: _____ (ПІБ)

« ___ » _____ 20__ р.

Додаток №3. Приклад оформлення щоденника виробничої практики

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

здобувача _____ рівня вищої освіти, групи _____ спеціальності «А4 Середня освіта (фізика та астрономія)»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

на період виробничої (педагогічної) практики з _____ по _____ 20__ р.
Місце практики: _____

Дата	Зміст виконаної роботи (назва, вид, характеристика видів діяльності)	Відмітка про виконання

_____ (ПІБ)
(підпис здобувача)

_____ (ПІБ)
(підпис вчителя-методиста)

У щоденник практики заносять розклад уроків, список учнів класу, ПІБ вчителя-методиста та класного керівника, а також всі види робіт, які виконує здобувач протягом пасивної та активної частин практики (робота з навчально-методичними джерелами, навчальним обладнанням та цифровими освітніми ресурсам, відвідування і проведення уроків і виховних заходів, індивідуальні консультації з вчителем-методистом, класним керівником, учнями класу тощо). Вчитель-методист ЗЗСО оцінює кожен етап роботи здобувача і виставляє оцінку в третю колонку.

Додаток №4. Орієнтовний план підготовки до навчального заняття

№ з/п	Етап	Зміст
1.	<i>організаційно-методичний</i> (усвідомлення значення теми; визначення мети, типу та структури навчального заняття)	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення з навчальною програмою та календарно-тематичним планом; визначення теми уроку; з'ясування місця уроку в системі вивчення розділу, зв'язку з попереднім і наступним навчальними матеріалами; • визначення типу, мети і структури уроку (уточнення часових рамок окремих етапів уроку); • підготовка дидактичних матеріалів, навчального демонстраційного обладнання, засобів наочності, мультимедійних презентацій, цифрових освітніх ресурсів і ТЗН (за потреби).
2.	<i>навчально-методичний</i> (відбір матеріалу та методів роботи за основними питаннями навчального заняття)	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювання навчально-методичної літератури з метою актуалізації опорних знань учнів, відбору змісту й обсягу теоретичних знань з кожного питання теми уроку; • підбір до кожного питання теми наукових фактів і прикладів, історичних відомостей, матеріалів міжпредметного змісту тощо; • відбір та аналіз методики розв'язання запланованих задач; • підготовка і відпрацювання техніки навчального демонстраційного експерименту; • підбір форм і видів взаємодії з учнями, методів і прийомів роботи, усвідомлення їх функціональних можливостей та професійного спрямування; • підготовка дидактичних матеріалів, демонстраційного і лабораторного обладнання, засобів наочності; визначення місця, порядку і послідовності їх використання.
3.	<i>планування</i> (підготовка плану-конспекту навчального заняття)	<ul style="list-style-type: none"> • складання розгорнутого плану-конспекту уроку, аналіз основних питань нової теми та відповідних висновків; • визначення обсягу і змісту завдань для самостійної та індивідуальної роботи учнів, закріплення набутих ними знань, умінь і навичок; • уточнення розподілу часу за етапами заняття.
4.	<i>контроль-рефлексивний</i> (підсумки заняття, рефлексія освітніх результатів учнів)	<ul style="list-style-type: none"> • повідомлення про досягнення основної мети і завдань уроку, оцінка результатів спільної взаємодії з учнями та їх навчальних досягнень; • обговорення позитивних і негативних аспектів діяльності учнів на уроці, їх особистих вражень та очікувань, самооцінка учнями власної навчально-пізнавальної роботи; • уточнення домашнього завдання, питань (плану підготовки) до наступного заняття, створення в учнів позитивних очікувань.

Якісна підготовка до уроку - запорука його успішного проведення. Не соромтеся звертатися за допомогою до досвідчених учителів і методистів. Кожен урок - це можливість професійного зростання. Не забувайте, що справжній учитель до свого кращого уроку готується все своє життя.

Додаток №5. Орієнтовна схема аналізу відкритого навчального заняття

Головним завданням аналізу відкритого заняття є встановлення відповідності результатів навчально-виховної діяльності студента-практиканта заздалегідь визначеним меті та завданням. При цьому необхідно з'ясувати, що саме сприяло досягненню основної мети, а що заважало, які недоліки мали місце на занятті та якими були їх причини. Мета будь-якого педагогічного спостереження полягає не у виявленні недоліків, а в удосконаленні, підвищенні якості освітнього процесу; аналізі та поширенні позитивного педагогічного досвіду, власних здобутків, підвищенні фахового рівня всіх присутніх, тому необхідно проявити максимум доброзичливості і тактовності по відношенню до викладача, студентів і колег. Варто зазначити, що будь-який навчально-виховний процес включає в себе творчий компонент, тому неприпустимо ніяке втручання в хід і перебіг заняття, важливим є загальне позитивне ставлення та стимулювання професійної упевненості педагога.

Обговорення відкритого заняття рекомендується починати з його самооцінки самим студентом-практикантом. У зв'язку з цим перше слово має надаватися тому, хто проводив заняття, який може відповідати на питання у разі їх виникнення. Після цього слово надається по черзі всім колегам-практикантам, вчителю-методисту і викладачам, які були присутніми на відкритому занятті. Далі керівник практики від кафедри відмічає позитивні сторони заняття, висловлює свої зауваження і побажання. За підсумками обговорення він оцінює відкрите заняття та оголошує оцінку.

***Аналіз та обговорення навчального заняття проводиться
за такими напрямками:***

Дата, час, навчальна дисципліна, аудиторія, клас.

Тип, тема і мета навчального заняття.

Обладнання та засоби наочності.

1. Аналіз організації та структури заняття:

- своєчасний початок і закінчення, форма привітання вчителя та перевірка присутніх;
- ступінь конкретності, чіткості й лаконічності формулювання мети заняття; наявність підготовки вчителем плану-конспекту уроку, засобів наочності, дидактичних матеріалів, демонстраційного обладнання, технічних засобів навчання (ТЗН), цифрових освітніх ресурсів; готовність учнів до роботи (наявність відповідних зошитів, підручників тощо);
- відповідність структури уроку його цілям і типу;
- раціональність вибору форм, методів і прийомів навчання учнів;
- логічна послідовність і взаємозв'язок окремих етапів уроку;
- раціональність та ефективність використання часу заняття; оптимальність темпу, а також чергування і зміни видів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

2. Аналіз змісту заняття:

- відповідність змісту уроку вимогам програми навчального курсу, зв'язок нового матеріалу з попередніми і наступними темами;
- науковість, логічна послідовність і доступність викладання навчального матеріалу;
- виділення головного за темою, формування наукового світогляду і стилю мислення школярів;
- шляхи активізації розумової діяльності учнів, створення і розв'язання проблемної ситуації;
- доцільність та ефективність використання засобів наочності, ТЗН і цифрових освітніх ресурсів;
- ефективність контролю за роботою школярів; об'єктивність оцінювання рівня їх навчальних досягнень.

3. Аналіз методики проведення заняття (діяльність вчителя):

- знання предмету і загальна ерудиція вчителя в цілому;
- рівень педагогічної майстерності (вибір методів, прийомів і засобів навчання, що забезпечують управління пізнавальною діяльністю учнів з метою якісного опанування нового навчального матеріалу);
- розкриття загальнолюдських, національних цінностей у змісті навчального матеріалу, забезпечення його зв'язку з життєвим досвідом учнів; сприяння активності, ініціативності та самостійності у навчально-пізнавальній діяльності;
- зовнішній вигляд вчителя, голос, дикція, міміка, жести, культура мови, емоційність, темп викладання;
- рівень зворотного зв'язку, диференційований підхід, ступінь вимогливості, тактовності й демократичності взаємостосунків з учнями.

4. Аналіз роботи та поведінки школярів:

- рівень уваги, зацікавленості та пізнавального інтересу до конкретної теми, навчального предмету;
- рівень та якість загально-навчальних і спеціальних знань, умінь і навичок; загальна ерудиція і культура мови;
- ступінь пізнавальної активності учнів, рівень самостійної та індивідуальної роботи; працездатність на різних етапах заняття.

5. Загальні висновки

(пропозиції та поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять за результатами самоаналізу, врахування побажань колег).

Додаток №6. Приклад оформлення Звіту з виробничої практики

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти
Кафедра фізики, математики та методики навчання

**ЗВІТ
про проходження виробничої (педагогічної) практики**

здобувача _____ рівня вищої освіти, групи _____
спеціальності «А4 Середня освіта (фізика та астрономія)»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

Термін виробничої (педагогічної) практики: з _____ по _____ 20__ р.

Місце практики: _____

Керівник практики: _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

За період виробничої практики було проведено такі види робіт:

№ з/п	Зміст виконаної роботи (дата, вид роботи, тема заняття/заходу, коротка характеристика видів діяльності)	ПІБ вчителя, класного керівника (іншого практиканта), які проводили заняття	Оцінка і підпис вчителя-методиста, класного керівника

Рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення практики:

- позитивні моменти в організації та змісті практики: _____.
- негативні моменти в організації та змісті практики: _____.
- рекомендації щодо покращення організації та змісту практики: _____.

Дата

_____ (підпис здобувача)

_____ (підпис керівника)

Розглянуто на засіданні кафедри _____.

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Додаток №7. Приклад оформлення Звіту керівника

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти
Кафедра фізики, математики та методики навчання

ЗВІТ

про проведення виробничої (педагогічної) практики здобувачів

_____ рівня вищої освіти, групи _____
спеціальності «А4 Середня освіта (фізика та астрономія)»

1. Терміни проведення: _____
 2. Кількість здобувачів згідно наказу №__ від «__» _____ 20__ р. __ осіб.
 3. Кількість здобувачів, які проходили практику: __ осіб.
 4. Кількість здобувачів, які не пройшли практику __ осіб.
 5. Бази виробничої практики: _____.
 6. Оцінки здобувачів вищої освіти за практику:
 - 90-100 балів, рівень А: _____ осіб;
 - 78-89 балів, рівень В: _____ осіб;
 - 65-77 балів, рівень С: _____ осіб;
 - 58-64 бали, рівень D: _____ осіб;
 - 50-57 балів, рівень E: _____ осіб;
 - 1-49 балів, рівні FX, F: _____ осіб.
 7. Рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення виробничої практики: _____
-

Керівник практики: _____ (ПІБ)
(підпис)

Звіт з практики обговорено на засіданні кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри: _____ (ПІБ)
(підпис)

Навчально-методичне видання

Укладачі:

Коломоєць Ганна Геннадіївна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ;

Кузнєцова Олена Яківна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ;

Школа Олександр Васильович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізики, математики та методики навчання БДПУ.

Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти спеціальності «А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)» :
методичні рекомендації до організації та проведення

Друкується в авторській редакції